

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 46.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

22 Conuertimini ad me, & salui eritis omnes fines terræ: quia ego Deus, & non est alius.

23 In memetipso iuravi, egredietur de ore meo iustitiæ verbum, & non reuertetur: quia mihi curuabitur omne genu, & iurabit omnis lingua.

24 Ergo in Domino, dicit, mea sunt iustitiæ & imperium: ad eum venient, & confundentur omnes qui repugnant ei.

25 In Domino iustificabitur & laudabitur omne semē Israël.

Cap. 46.

1 Confractus est Belus, contritus est Nabos: facta sunt simulachra eorum bestiis & iumentis, onera vestra graui pondere vsque ad lassitudinem.

Quare agite, & versis studiis, veterumq; sacrorū
 Deposito iam more, meos assuescite ritus,
 O quotquot terras colitis, quascunque sonante
 Oceanus fluctu vastis anfractibus ambit,
 Salui eritis, tantum confidite, nulla nocebit
 Præsida me vobis & seruatore potestas.
 Qui verò in partes diducti, se q; parati
 Militia desertiores, fideique datique
 Nominis immemores, fædo mea signa relinquent
 Transfugio, haud impune feret, Deus hos ego somnum
 Non mitis vindex, iurisq; aequiq; seuerus
 Arbiter, exautoratos, turpique notatos
 Aeternaq; ignominia delebo meorum
 De numero, quicumque merent sine fraude clientum.

23 Per me, perque meum iuro, quod fallere numen
 Et iurare timent, iusti quos cura remordet,
 Omnia, ni per vos steterit, me pacta fidei
 Lege, fideque bona, pro fædere seruaturum
 Perpetuo. quid enim nisi iustum profluit, æquumque
 Ore meo? quis consilium mentisque vigorem
 Vimq; mea auertet? quis diuum hominum-ve retudet?
 Num Deus est alius, qui me cessante, futura
 Dispenset, statuâtque ratis sua tempora fatis?
 Immo hominū omne genu mihi procidet, omniaq; oēs
 Numine vota meo, seruandaque pacta vocato
 Concipient, nec fas numen violare vocatum
 Relligioque sinet: 24 tibi enim, tibi maxime rerum
 (Nam sic me proprio de nomine compellabunt
 Vnanimis) tibi summe Deum sanctissima cordi
 Iustitia est, verique parens & nescia ficti
 Simplicitas, his imperium virtutibus olim
 Protendes latè, & toti dominaberis orbi.
 Hac illi, mihi qui toto se pectore iungent.

25 At tu, quò ruis, aut cui te, miserande, rebellem
 Obiicis? haud isto longum letabere facto.
 Tempus erit, cum tristi oculos frontemque pudore
 Deiectus, toto florentes orbe videbis
 Isacidum natos, Israëlisque nepotes,
 Victorique Deo letum pæana canentes.

1 Nonne vides, vt voce Dei vullique Tonantis
 Impulsus, praeceptisq; sua datus aere repente
 Corruerit Belus? Belus pater ille Deorum,
 Cui nullis non seu locis bibit ara cruorem.

Idem Pauli ad Rom. cap. 14. sed paulo alii verbis: Viuo ego, dicit Dominus, omnis lingua constituitur mihi.

Cap. 46.

Babylonis ruina, qua adumbratur ruina Sathanae & omnium satellitū eius. Belus, qui & Saturnus apud Babylonios singulari cerimonia colebatur, & hostiis humanis atque adeo pueris & infantibus ceffis placabatur. Nabo sive Nebo idolum Chaldæorum.

Hu-

Humanum, cui pro vitulo caprò-ve sacerdos
 Græcus & Assyrius, castitat hostitis extis?
 Ecce Palæsthinis Dagon celeberrimus oris,
 A scalo quem Azotique arces, ventosaque Lydde,
 Quæq; fluenti sono pertunditur aquore Gaza,
 Gaza Dei sedes, plenis veneratur acerris,
 Contritus iacet, os, oculos, frontemque caputque,
 Membræque cuncta (lapis si possunt membra vocari)
 Huc illuc vasti spatiosa per atria templi,
 Pèrque pavementum sparsus; quo more per agros
 Semi-comes bouis differt lupus ossa perempti.

En quibus, ô stolidi, diis thura adoletis, & ignes!
 Omnigenum nempe effigies & monstra ferarum.
 En quibus, & thensas, currusque & fulcra paratis
 Aurea, quosque humeris, si quando bella minantur
 Finitimi, tristis-ve lues infecerit vrbes,
 Aut mala rubigo messem corruperit agram,
 Velatos circum vicos, circum arua ferentes,
 Nequicquam lustratis agros, pacemque per aras
 Poscitis, exhausti sudore fameque, siti que,
 Et vix fessa graui trahitis præ pondere membra!

2 Nulla salus monstris in talibus, & mutis diis:
 Immò ipsi, rari pretio inuitante metalli
 (Namque chore, & gemmis, argento, auroq; teguntur)
 In prædam veniunt, nequicquam tympana rauco
 Cum sonitu, & crotalos pulsantibus ordine longo
 Sacrificis: tum qui magnum modò numen habebant,
 Conflati in nummos, pèrque hostica castra viritim
 Diuisi, veterem perdunt cum numine formam,
 Et gerulos in clade suos, vincis que relinquunt,
 Non ipsi se, ne-dum alios, seruare potentes.

3 Audite hæc, domus Isacidum, lætissima proles,
 Vosque ô Israëliticæ quæcunque supersunt
 Reliquiæ, mentemque meis aduertite dictis,
 Quæ loquor, ut charos genitor pius inter alumnos:
 Quippe ego vos genui, vos visceribus portavi
 Ipse meis, ego vos dias in luminis auras
 Eduxi, pariens diuino semine cretos;

4 Et iam doctrinæ disciplinæq; capaces,
 Quid non sustinui, quid omisi, ut meque, meique
 Notitiâ teneris veram imbiberetis ab annis?

Heu quoties, Ego sum, dixi: me querite solum,
 Nuncq; etiam repetens, Ego sum, me querite, dico:

Vnus,

2 Contabuerunt, & contrita sunt simul: non potuerunt saluare portantem, & anima eorum in captiuitatem ibit.

3 Audite me domus Iacob, & omne residuum domus Israël, qui portamini à meo vtero, qui gestamini à mea vulua.

4 Usque ad senectam ego ipse, & usque ad canos ego portabo: ego feci & ego feram: ego portabo, & saluabo.

Locus hic cū primis aduertendus. Exprimunt enim graphicè, Deimi rabilem & plus quam paternū affectū ergi nos peccatores.

Vnus, qui senium nullo mutabilis aeo
 Nescio, qui vestri, qui vestrorumque deorum
 Dissimilis, semperque fui, sum semper, & idem
 Semper ero, plenusque mei, & nil indigus extra
 Omnia sustento, procuro, pasco, regoque:
 Vos vitam mihi debetis, certamque salutem,
 Vos, (inquam) vestrique patres, olimque minores
 Debebunt, serie sive omnis ventura nepotum.

5 Cui assimilastis me,
 & adaequastis & com-
 parastis me, & fecistis
 similem?

6 Me tamen, o miseri, quibus heu componere tandem
 Audetis, adeoque etiam postponere monstris?
 O male degeneres, o verae lucis inanes,
 Quam nulli similis, quam non imitabilis ulli
 Nocturna versata manu, versata diurna,
 Historiae verax sacra scriptura docebit.
 Siccine vos docui? sic nostro numine pleni
 Commonuere senes? heu, dum licet, impia sacra
 Projicite, & tandem errores agnoscite vestros.

6 Qui confertis aurum
 de sacculo, & argentum
 statéra ponderatis:
 conducentes aurifices,
 ut faciat deum: &
 prociidunt & adorant.

7 Scilicet excussis oculis, auroque bilanci
 Depenso, flammisque diu multumque recocto,
 Aut magis collato de pluribus ere culullis,
 Conducti deus artificis fornace repente
 Emergens, seu mas, seu femina, viderit ille
 Qui jinget, seu fædum aliud, quod abominor, & trux
 Portentum, vobis pro servatore coletur?
 Proque Deo cali, pro Numine principe rerum?
 Signum anima sensusque carens, immobile signum,
 Iura dabit populis, & vota precésque rogantium
 Suscipiet? monstrum egregium, quod nempe moueri
 Sede sua nequeat, solennisque ordine pompa
 Traduci, nisi robusti ceruice repanda
 Impositum aditui, tergove agrestis aselli,
 Qui media fortasse via sub pondere pressus
 Peccet ad extremum ridendus, humique volutum
 Fundat onus, seseque deumque in puluere verset.
 Heu miserum, sibi qui tantam baiulorum ruinam
 Non aliqua potuit praesagus ab arte cauere.

7 Portat illum in hu-
 meris gestates, & po-
 nentes in loco suo, &
 stabit, ac de loco suo
 non mouebitur. sed
 & cum clamauerint
 ad eum, non audiet:
 de tribulatione non
 saluabit eos.

8 Mementote istud,
 & confundamini: re-
 dicit peccatores ad
 cor.

9 Recordamini prio-
 ris seculi, quoniam
 ego sum Deus, & non
 est vltra Deus, nec est
 similis mei:

8 Accipite haec igitur memori sub pectore dicta,
 Nec vos aut operum aut meritorum ingrata meorum
 Recordes capiant obliuia, flete peractam
 Turpibus in rebus vitam, resipiscite tandem,
 Iamque novos purgati animis assuescite mores.
 9 Tum si prisca iuuet monumenti saecula prioris
 Eruiere, & propius verum discernere falso,

Quis

*Quis quantūque siem, qua maiestate verendus,
Quam nulli similis, quam non imitabilis ulli,
Littera scripta docet, cali ipsi atque astraloquuntur.*

¹⁰ *Ille ego, cui nec heri, nec cras, nec quod fuit olim,
Aut erit, obijcitur, sed sunt presentia semper
Omnia qua causis firmis, & lege sequuntur
Aeterna; obscuraque, & quam fas vertere nulli.
Quis verò mentem, quis Numinis alta potentis
Consilia explorei? qua vis hominum. ve Deum. ve
Obstiterit? non si calum coniuret & Orcus,
Irritum erit quod nos longè prauidimus antè,
Maxima quam vasti strueremus mœnta mundi.*

¹¹ *Iàmque meo ne quis dubitet de numine, signum
Quo non est aliud caelo presentius edam.
Ergo eat exclusus dudum quem saepe diūque
Parturio terris fortunatissimus ales,
Anteulet Zephyros, quando sic sacula poscunt,
(Nec retinere labet, nec fata propinqua morari.)
Par ales superis, tractūque relinquat eos,
Vnde rubet ventura dies, fugitiuaque pallet
Nox roseis afflata iugis, & prapete nisu
Pennarum, pernix alienum pergat in orbem;
Vade, vola felix, & numine missa secundo;
Nulla tibi ventorum vis, rapida. ve procella
Obstiterit, me me duce & auspice nubila scandes,
Aeriāsque plagas tranabis, & infera regna
Peruades, & promissos potièris honores.*

¹² *Accipite hæc animis, & ferrea ponite corda,
Ceruicèsq; nouo tandem consuescite duras
Emollire iugo; satis, heu, satis aspera contra
Arma Deum sanctum scelerata mente tulistis,
Iustitia procul & vera pietatis amore
Seducti, nunc versa retro vestigia ferte,
Accelerate, venite, procul mora segnis abesto:*

¹³ *En mea iam propior patriam clementia dextram
Tendit, opémque offert, in speratámque salutem:
Vos modò vexillum prærupto in monte Sionis
Suspicite erectum, Isacides, vestraq; salutis,
Virtutisq; mea; maiestatisq; tremenda
Magnificum letis animis spectate trophæum.
At vos Assyria, Babylonica scorta, puella,
Virgineum frustra simulata frontis honorem,
Signaque mentiti geritis non vera pudoris.*

Cyrum hic
plerique in-
telligunt. Et
cõparat eum
aliti velocissi-
mo. Est autè
typus Christi.

Christum in-
telligit, de
quo Paul. 1.
ad Corinth.
cap. 1. Factus
est nobis ius-
titia & re-
demptio.

Cap. 47.

¹⁰ Annũtians ab ex-
ordio nouissimum, &
ab inirio quæ necdũ
facta sunt, dicēs, Cõ-
filium meum stabit,
& omnis voluatas
mea fiet:

¹¹ Vocans ab Orien-
te auem, & de terra
longinqua virum vo-
luntatis meæ. & lo-
cutus sum, & addu-
cã illud: creauit, & fa-
ciam illud.

¹² Audite me duro
corde, qui longè estis
à iustitia.

¹³ Propè feci iustitiã
meam, non elonga-
bitur, & salus mea nõ
morabitur. Dabo in
Sion salutẽ, & Israëli
gloriam meam.

Cap. 47.

¹ Descende, sede in
pũluere virgo filia Ba-
bylon, sede in terra:
non est solium filiar
Chaldæorum, quia
vltà non vocaberis
mollis & tenera.

Tempus